

سوال متداول رادیولوژی و سونوگرافی:

در دوران حاملگی از چه زمانی جنسیت جنین در سونوگرافی مشخص می شود؟

در سونوگرافی از هفته 18 حاملگی تعیین جنسیت جنین بطور دقیق قابل انجام است . قبل از 18 هفتگی در صورتیکه جنین در وضعیت مناسب قرار گرفته باشد نیز می توان جنسیت را دید اما خیلی قابل اطمینان نیست و مثلا بدلیل قرار گرفتن بند ناف بین پاهای جنین ممکن است اشتباه تشخیص داده شود ، به همین دلیل برای مطمئن بودن از تشخیص ، بهتر است پس از 18 هفتگی تعیین جنسیت صورت گیرد.

برای انجام سونوگرافی رحم و تخمدان باید آب خورده تا مثانه پر شود و احساس دستشویی داشته باشید؛ چرا؟

- 1- در حالت عادی رحم بصورت فشرده روی خودش جمع شده است وقتی مثانه پر از مایع می شود باعث باز شدن رحم شده در نتیجه بررسی آن دقیقتر و بهتر صورت می گیرد
- 2- هر مایعی درون بدن مثل پنجره عمل کرده و باعث بهتر دیده شدن اندام های پشت و یا مجاورش توسط سونوگرافی می شود مثل جنین که درون مایع آمنیوتیک رحم قرار دارد و بدلیل قرارداشتن درون مایع رحم خوب دیده می شود، سنگهای کیسه صفرا بدلیل وجود مایع درون کیسه صفرا خوب دیده می شوند.
- 3- روده ها پر از گاز می باشند و هنگام سونوگرافی گاز باعث کاهش کیفیت تصویر شده و اختلال ایجاد می کند با پر شدن مثانه بخشی از روده های پر از گاز کنار زده می شود و تصویر سونوگرافی بهتر خواهد شد

آیا سونوگرافی رحم و تخمدان ها با روش داخلی (ترانس واژینال) درد دارد ؟ چه فرقی با سونوگرافی از روی شکم دارد ؟

سونوگرافی ترانس واژینال دردناک نمی باشد به این جهت که پروب سونوگرافی باریک است و قبل از وارد کردن آن به داخل رحم با لوبریکانت لغزنده می شود سپس در نزدیکی رحم و تخمدانها قرار می گیرد ، در مواردی جهت بررسی ضخامت آندومتر و سائز تخمدانها ، در خانم های چاق که ضخامت چربی روی شکم آنها زیاد است و نیز در افراد مسن نسبت به روش سونوگرافی از روی شکم ارجحیت دارد و دقیق تر می باشد.

آیا سونوگرافی داپلر درد دارد و با سونوگرافی معمولی چه فرقی دارد ؟

سونوگرافی داپلر نیز مانند سایر انواع سونوگرافی انجام می شود و دردناک نمی باشد، در این نوع سونوگرافی عروق خونی و جریان خون درون آنها بررسی می شود و روش بررسی مانند سونوگرافی عادی بوده یعنی با استفاده از پروب سونوگرافی و از روی سطح بدن انجام می شود (برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد این نوع سونوگرافی به بخش دانستنیها مراجعه کنید).

چرا برای انجام سونوگرافی شکم باید گرسنه باشید؟

کیسه صفرا با خوردن غذا منقبض می شود و بررسی ضخامت کیسه صفرا و ضایعات افتراقی مقدور نمی باشد لذا جهت بررسی کیسه صفرا (سونوگرافی شکم) باید گرسنه باشید.

آیا در سونوگرافی معده و روده ها هم دیده می شود؟

خیر در سونوگرافی معده و روده و کلا ارگان های محتوی گاز قابل بررسی و رویت نمی باشند.

آیا امواج سونوگرافی ضرر دارد؟

کشورهای پیشرفته در هر لحظه مشغول بررسی در مورد اثرات احتمالی تمام روشهای تشخیصی و درمانی هستند . تاکنون هیچگونه ضرری از امواج سونوگرافی در انسان و یا جنین ثابت نشده است.

آیا سونوگرافی احتیاج به آمادگی دارد؟

برای انجام سونوگرافی برخی قسمت ها، آمادگی لازم است. مثلا برای سونوگرافی لگن (که در خانمها شامل مثانه، رحم و تخمدانها و در آقایان شامل مثانه و پروستات میباشد) مثانه پر لازم است. مثانه پر به معنی احساس ادرار است . مصرف آب زیاد و پر بودن معده و روده از آب به معنی پر بودن مثانه نیست . برای سونوگرافی کیسه صفرا باید صفا در داخل کیسه جمع شود تا کیسه صفرا به اندازه ای متسع گردد که محتویات آن به وضوح دیده شود . چون پس از هر وعده غذایی(خصوصا غذای چرب) کیسه صفرا منقبض شده و نسبتا تخلیه میگردد لذا برای انجام سونوگرافی کیسه صفرا، کبد و سیستم صفاوی و یا شکم (که شامل کبد، کیسه صفرا، کلیه ها، طحال و لوزالمعده میشود) بهتر است از آخرین وعده غذایی حدود 4 تا 5 ساعت گذشته باشد.

چرا قبل بعضی سونوگرافی های بارداری باید چیز شیرین خورده شود؟

چون بالا رفتن قند مادر باعث بیدار شدن و حرکت جنین می شود.

چرا تاریخ احتمالی زایمان (EDD) در سونوگرافی های مختلف تغییر میکند؟

سن حاملگی در سونوگرافی بسته به اندازه گیریهای انجام شده از سر، شکم، و اندامهای جنین تخمین زده میشه و برا اساس آن تاریخ احتمالی زایمان که همان چهل هفتگی بارداری است محاسبه می شه. وقتی در طی ماهای بارداری جنین از رشد خودش عقب تر یا جلوتر باشه یعنی ریز نقش یا درشت باشه ، اندازه گیریها به همان نسبت کم یا زیاد میشه و تاریخ زایمان که بر اساس اندازه گیری های همان لحظه محاسبه میشه تغییر می کنه یعنی یا عقب میوفته یا جلو میوفته ،به همین دلیل دقیق ترین تاریخ زایمان همان است که بر اساس سونوگرافی ۳ ماهه اول بارداری به خصوص سونوگرافی NT محاسبه شده است. با توجه به اینکه زمان عادت ماهیانه، تخمک گذاری و لقاح همیشه بالا و پایین دارد و همیشه با هم همانگ نیستند، لذا سونوگرافی سه ماهه اول به خصوص NT دقیق ترین تاریخ زایمان را (البته با چند روز خطا) به ما خواهد داد.

آیا سونوگرافی سه بعدی یا چهار بعدی برای جنین ضرر دارد؟

فیزیک روش ایمیجینگ سونوگرافی سه بعدی و چهاربعدی با سونوگرافی معمولی فرقی نمی کند و همان امواج صوتی است ولی در موارد سه بعدی و چهاربعدی، پروب پیشرفته تر است و امکان فیلم برداری از جنین را فراهم میکند و تصاویر شکیل تر و قابل درک برای افراد عادی فراهم میکند و ثابت نشده عوارضی برای جنین یا مادر داشته باشد ولی در سه ماه اول توصیه نمی شود چون خیلی اطلاعات اضافه تری نسبت به سونوگرافی معمولی نمی دهد. و مورد استفاده آن در سه دوم بارداری به بعد برای ارزیابی آنومالی جنینی، بویژه آنومالی صورت و اندامها می باشد.

غربالگری سه ماه اول و سه ماهه دوم در چه سنی انجام می شود؟

غربالگری سه ماه اول:

آزمایش غربالگری از ۱۱ هفته تا ۱۳ هفته و ۶ روز و سونوگرافی غربالگری وقتی قد نشسته جنین بین ۸۴-۳۵ میلیمتر است.

(CRL=35-84mm)

غربالگری سه ماه دوم:

سن مناسب ۱۸ تا ۲۴ هفتگی می باشد ولی در هر سنی در سه ماه دوم قابل انجام است.

غربالگری سه ماه سوم لازم است انجام شود؟

بیماری هایی که ظهور دیر هنگام و در سه ماهه ی سوم دارند بعضی از بیماری های قلبی و یا هرنی دیافراگم و یا انسدادهای گوارشی و یا بعضی از بیماری های کلیوی و یا نارسایی جفت و یا بعضی از بیماری های دیسپلاستیک استخوانی و بیماری های متابولیسم و یا اختلالات رشد و یا هیدروسفالی و یا نتریکولومگالی و یا عوارض دیابت بر قلب در هفته ی بالا نمود پیدا میکنند . اکثر بیماری های جنین در هفته ی 18-24 قابل بررسی می باشد اما برخی از آنها بیشتر در سه ماهه ی سوم و در اواخر حاملگی خود را نشان میدهند برای همین سونوگرافی غربالگری سه ماهه ی سوم نیز توصیه میشود.

وقتی سونوگرافی و آزمایش غربالگری سه ماه اول نرمال است، آیا انجام سونوگرافی آنومالی سه ماه دوم ضرورت دارد؟

سونوگرافی و آزمایش غربالگری سه ماه اول تمرکز بر بررسی اختلالات کروموزومی دارد ولی بررسی آنومالی سه ماه دوم یا سوم بدنال بررسی سلامت جسمی جنین می باشد.

ممکن است یک جنین بدون اختلال کروموزومی دارای مشکلات جسمی مثل لب شکری، کلاب فوت، ممانگوسل و ... باشد لذا نرمال بودن بررسی های سه ماه اول اختلالات جسمی و آناتومی را رد نمی کند و حتما باید بررسی غربالگری سه ماه دوم جهت تکمیل ارزیابی جنین انجام شود. سونوگرافی بارداری معمولی نرمال رد کننده اختلالات مادرزادی نیست.

در سونوگرافی بارداری معمولی وضعیت قرارگیری جنین، قلب جنین، مایع آمنیوتیک، وزن و رشد جنین ارزیابی می شو لذا نرمال بودن آن نمی تواند اختلالات جسمی را رد کند و حتما باید بررسی آنومالی اسکن در ۱۸-۲۲ هفته یا در سه ماه سوم انجام شود.